

PŘÍLOHY

Typologie obrazu ženy v 19. století - mytologizovaný archetyp a subverze ženské identity

Příloha 1

„... jendostrana, simplificirana, puna stereotipa, a za ženski rod često i diskriminirajuća.“

Nemec, K., Slika žene u hrvatskoj književnosti 19. stoljeća in Botica, S (ed.), *Zbornik zagrebačke slavističke škole 2002*, Zagreb, 2003, s. 100

Příloha 2

patrijarhalizam počiva upravo na pozivanju na prirodu i na tvrdnju da ženina prirodna funkcija rađanja određuje i njezino mjesto u kući i podređen položaj u poretku stvari
Pateman, C., *Ženski nered: demokracija, feminizam i politička teorija*, 1998, s. 118

Příloha 3

„najživlji i literarno najuvjerljiviji ženski likovi hrvatske književnosti. One su koketne, zamamne, agresivne, dijabolične; iz njih zrači nešto prijeteće. U njima je sabijen iracionalni potencijal što provokira i pred kojim se ne ostaje ravnodušnim“

Nemec, Krešimir, *Tragom tradicije*, 1995, s. 74.

Příloha 4

„U romanu Zlatarovo zlato u Klari Grubarevoj bijesna krv ,gamzi žilama, kao otrovna zmija‘, u Seljačkoj buni Lolićka se savija oko Tahijeve šije poput zmije, za Loru u Novakovu Pavlu Šegoti se decidirano kaže da je bila zmija, a Tomićeva Melita privlači nekom neodoljivom snagom ,kao što privlači zmija svojim pogledom nježnu ptičicu koju je za svoju žrtvu izabrala.“

Nemec, K., *Tragom tradicije*, 1995, s. 68–69

Výhradně anděl nebo monstrum?

AUGUST ŠENOA

Žena u Šenoy

Příloha 1

“Ja znam da primam na sebe križ, ja ga hoću primit na sebe i nosit ga junački za moj narod, za moj zabačeni puk”

Šenoa, A., *Branka*, 1998, s. 44

Příloha 2

„Ženska vrijedi dva pute više kad se sama bez muške pomoći prehraniti zna; bit će samostalnija, ponositija, bit će sigurnija od nesreće , pa uđa li se može pomagati i muža“

Šenoa, A., *Branka*, 1998, s. 18

Příloha 3

„Žena kod Šenoe doduše ugaoni kamen kuće, ali u građanskom smislu nezrela i nesposobna da sama živi, posve onako kao u bračnom zakonodavstvu XIX. st. i u teologiji apostola Pavla.“

Pederin, I., August Šenoa u odnosu s austrijskom i njemačkom književnom i političkom ideologijom in *Godišnjak Njemačke narodoslovne zajednice*, Osijek, 1996, s. 25

Příloha 3

„Vama je dano da nesretnu čovjeku povratite sreću, Hrvata Hrvatskoj. Smijete li ga odbiti a da ne ogriješite dušu?“

Šenoa, A., Branka, 1998, s. 207

Rozbor románu Zlatníkův drahoušek

Příloha 1

„... lijepa je - živa prilika usnulog anđela“, šapnu mladia motreći jadnu krasnicu.“

Šenoa, A., Zlatarovo zlato, 1997, s. 17

Příloha 2

„ja sam muška glava, meni je misliti“

Šenoa, A., Zlatarovo zlato, 1997, s. 100

Příloha 3

„Pa tek kad pupolj budne ružicom, djevojče djevicom! Divna li oku milja! Kad je nedjeljom i svetkom, iduć od rane mise preko Markova trga kući svojoj, premetala drobne nožice, obuvene crvenim šiljastim postolicama, kad joj se lijepa glavica njihala pod kitnom partom, a bujne joj se crne plete spuštale niz plavetni, janjeć krznom ošiveni zobun, kad je ručkama držala na prsima veliki, srebrom okovani molitvenik, stidno gledajući pred sebe, da nisi mogao spaziti munjevita oka od dugih svilolikih trepavica, bio bi rekao svatko: eto, svetica sašla sa oltara među svijet da milim pojavom razveseli snuždene ljude.“

Šenoa, A., Zlatarovo zlato, 1997, s. 5

Příloha 4

„Na pragu pojavi se blijeda kao anđeo od mramora – Dora“

Šenoa, A., Zlatarovo zlato, 1997, s. 25

Příloha 5

„Zagleda Doru i stade nijem i blažen. Djevojka je sjela na veliki očev stolac. Krv joj je igrala licem, usnice treptjele, a sjajne oči upirale se blažene u mladoga krasnika. Ubrzo od stida

ponikle nice; skrstiv ruke na prsima, kanda je stiskala burno srce, sva se je tresla ko šiba, jedva je i disala, zanos joj otimao rijeć.“

Šenoa, A., *Zlatarovo zlato*, 1997, s. 25

Příloha 6

„Ja poznajem samo Pavla, ja ljubim samo Pavla, bio ubog, bio bogat, bio velikaš, bio kmet.“

Šenoa, A., *Zlatarovo zlato*, 1997, s. 80–81

Příloha 7

„Dora srvana od teškoga straha ležaše bez svijesti blijeda - reć bi mrtva. Nadnese se mladić nad njezino lice i nijem je motrio ljepotu djevojku. »Andele slatki!«, šapnu tužnim licem, »kolika se nevolja oborila na te slabašnu djevicu! Zloba i glupost urotiše se proti tebi, čista dušo, da bude pljenom grešne volje.“

Šenoa, A., *Zlatarovo zlato*, 1997, s. 60

Příloha 8

„Da je Dora s mužem grijesila, a ja da sam pomagala! Gdje vam je srce, gdje duša, kume? Dora, ta bijela ružica, ta golubica, koja ima srce da bi se njom i anđeli božji dičili, kojoj Zagreb para nema kako je čista i krotka, kojoj sam ja kuma!“

Šenoa, A., *Zlatarovo zlato*, 1997, s. 64

Příloha 9

„»Evo Gregorijanca po treći put da ti kaže, oj paklena hudobo, da te mrzi, da te prezire, da bjega od tebe kao .to se bjega od kuge. Ne diraj u svete ove ostanke, izrode pakla, ne muti kužnim dahom tomu anđelu rajskou sna. [...] Gle, tu počiva moja sreća, moja nada, moj život, a sve to - sve satrlo je .đavolskom himbom tvoje opako gujsko srce.« ... nije li to grb Klare Ungnadove, preljubnice, bludnice i trovnice?“

Šenoa, A., *Zlatarovo zlato*, 1997, s. 122

Příloha 10

„Na lavljoj koži počiva žena. Biser joj sapinje zlatne pramove, a puno joj tijelo pokriva napol saborita haljina od zelene indijske svile. Vrh čela joj bliješti sjajan smaragd kao užasno oko baziliska. Naslonila divnu glavu na bujno rame, ispod zlatnih trepavica žmiri na diva, a rug joj obliće bujne usne. [...] To je zlatna zmija Dalila, to je ukroćeni lav – Samson.“

Šenoa, A., *Zlatarovo zlato*, 1997, s. 44

Příloha 11

„Na Mokricama sniva Pavao o Dori - gle kako je goni crna krilata zmija - sad je dostignu - sad će je - ne, nije to zmija - ti si to, Klaro!“

Šenoa, A., *Zlatarovo zlato*, 1997, s. 109

Příloha 12

„Visoko, glatko čelo odavalо je neobičnu pamet, [...] A srce, a čuvstvo? Teško je reći. To glatko fino lice čas bi se zažarilo plamenitim zanosom, čas izrazilo otrovnim rugom, čas složilo u neodoljiv posmijeh, čas okamenilo hladnim mramorom.“

Šenoa, A., *Zlatarovo zlato*, 1997, s. 45

Příloha 13

„»Ja svoga muža ljubila nisam. Prodaše me bogatu glupaku, a taj me zapregnu pod jaram kućnoga zakona. Duša bijaše mi krilata ptica, a sad je pogibala u zlatnoj gajbi.“

Šenoa, A., *Zlatarovo zlato*, 1997, s. 49

Příloha 14

„»Kristofore!«, zamoli Klara, »ako je istina da me ljubiš od zbilje, Kristofore, pokaži to sada, osveti me sada [...] jer tako mi Isusa i Marije, dok ne ovršiš što rekoh, neću dati da me se dodirne.!«“

Šenoa, A., *Zlatarovo zlato*, 1997, s. 112

Příloha 15

„Rugaj mi se, ljubit će te; prokuni me, ljubit će te; pogazi me, i opet će te ljubiti. žena sam drugoga, da. A pop veže samo ruke, ne veže srca, srca vežu se sama“

Šenoa, A., *Zlatarovo zlato*, 1997, s. 109

Příloha 16

„I zakleh se na svetu hostiju da neću nego tebe, i prije da će propasti u zemlju nego ne imati tebe. [...] Pavle za tebe vrći će na kocke i dušu i raj, tebi će robovati, tebi dati dušu i tijelo! Uslišaj me! Uzmi! Primi me jer ja - ja te ne puštam!“

Šenoa, A., *Zlatarovo zlato*, 1997, s. 49–50

Příloha 17

„»Da«, reče, »istina je, Pavle! Ja sam dala otrovati Doru /.../Jer sam poludjela, pobjesnila za tobom. Ako se griješi namjerom, ja grešnica nisam. Nije mi pamet počinila taj griješ, srce moje je griješilo.“

Šenoa, A., *Zlatarovo zlato*, 1997, s. 122

Přílohy:

Démonická femme fatale

Biografie Antuna Kovačića (1854 – 1889)

Příloha 1

„Naš realizam je [...] konglomerat različitih tendencija i poetičkih opredjeljenja. [...] Kovačić piše značajan roman „U registraturi“, ali i trivijalnu, još „nižim“ romantizmom natopljenu „Baruničinu ljubav“. [...] Osjeća se, doduše, da se na literarnoj sceni rađa nešto novo, ne baš sasvim jasno definirano, ali i staro je još uvijek živo i vitalno. [...] Snažan je utjecaj Turgenjeva i francuskih realista, ali i pisaca trivijalne literature poput decimo, Suea, Dumsa ili Sacher-Masocha [...] slijede se naturalistički programi, a u isto vrijeme pišu i hajdučki romani inspirirani usmenom književnošću.“

Nemec, K., *Povijest hrvatskoga romana: od početka do kraja 19. stoljeća*, s. 142–143

Příloha 2

„...pokusao je analizirati filozofiju našeg malograđanina i bezkičmenjaka, demaskirati moralnu pokvarenost i hipokriziju „žabarskog“ društva. [...] analizira karakteristična očitovanja filistarskog mentaliteta, oportunizam, konfonizam, samozadovoljnost, lojalnost, zavist, kameleonstvo, dvoličnost...“

Nemec, K., *Povijest hrvatskoga romana: od početka do kraja 19. stoljeća*, s. 174–5

Rozbor románu V registratuře

Příloha 1

„...od dječaka postao mladičem.“

Franeš, I., *Stilističke studije*, Zagreb, 1959, s. 225

Příloha 2

„...o njemu odlučuju drugi. Ivica je bijedno, ništavno čeljade, bez energije, bez volje, bez prave svijesti o sebi.“

Jelčić, D: *Nove teme i mete*, 1995, s 17

Příloha 3

„Roman dobiva treće lice zbog nje, jer od sada pa nadalje Laura postaje zvijezdom romana, a dosadašnji glavni junak tone u pozadinu. Ona preuzima zaplet u svoje ruke, te u njega unosi popularne elemente koji će vladati romanom do samoga kraja.“

Grdešić, M., *Što je Laura? Otkuda je ona?: ženski nered u romanu U registraturi Ante Kovačića*, 2007, s. 256

Příloha 4

„Laura ima motivacijske osnove u svome bijednom djetinjstvu i porijeklu iz “slučajne porodice““

Flaker, A., *Stilske formacije*, 1986, s. 184

Příloha 5

„golo tijelo žene, božanske ljepote!“

Kovačić, A., *U registraturi*, 1964, s. 50

Příloha 6

„Ona prasne u bahantičan smijeh. U taj tren joj pogledam u oči, i ona mi se pričini posve drugom. Njezine mile crte sada se nekuda otegoše. Ona lijepa ustašca ne odisahu nježnošću nego mi se prividješe kano da će ugristi... Oči joj žmirucahu kano ptici grabilici za pljenom. Mene proburazi iznenada neka zima...“

Kovačić, A., *U registraturi*, 1964, s. 141

Příloha 7

„Pa šta nas briga za puk i njegove glupe predsude i bajke?“ - trpko će Laura, okresavši svijeću. „Mi se ljubimo i volimo kao sunce i svjetlo, opskrbljeni smo i svega je u obilju... Zar nam je puk i njegovo zanovijetanje više negoli smo mi sami sebi?“ Sada joj Ivica ispričao je [...] „Evo, tako ti je s nama, [...] valja nam što prije odlučiti: ili se umah vjenčajmo i stupimo u brak, te tako udovoljimo i bogu i ljudima - ili se ja vraćam u škole, a ti me ovdje u roditelja pričekaj dok svršim svoje nauke!“

Kovačić, A., *U registraturi*, 1964, s. 315

Příloha 8

„Pa ja ču se maknuti otale [...] Do svih ti je više stalo, svi oni su ti prvi i jače prirashli na srce i silnije privezani o dušu, negoli ja sirota! Neka budu samo ti računi čisti! Čisti! Budi sretan! Budi sretan!“

Kovačić, A., *U registraturi*, 1964, s. 318

Příloha 9

„Nikada! Nikada! Nikada! Ja ču živjeti slobodno, slobodno ču te ljubiti i obožavati. Ali u nikakvim, ni crkvenim, ni svjetovnim okovima, pa ovaj tren umrla naša ljubav! Nikada! Pamti! Nikada!“

Kovačić, A., *U registraturi*, 1964, s. 318

Příloha 10

„štićenica i rođakinja našega dobrotvora“

Kovačić, A., *U registraturi*, 1964, s. 139

Příloha 11

„Već ti rekoh da od toga brašna neće biti nikada pogaće, pa dogodilo se što mu drago!“

Kovačić, A., *U registraturi*, 1964, s. 377

Příloha 12

„Nikada nijedna druga neće biti tvoja, ni ti njezin!“

Kovačić, A., *U registraturi*, 1964, s. 387

Příloha 13

„zagrli opet dak Ivica djevojcicu i on je ocutio vrele njezine suze i... prvi put... stidan cjelov nevinog seoskog andelka... tako tih... tako tajanstveno... kano dašak, kano kapljicu tople jutarnje rose što je sagrijaše trakovi blagoga sunašca.“

Kovačić, A., *U registraturi*, 1964, s. 319–320

Příloha 14

„Ančice moja! Ančice! Snivam li ili je to neka nebeska utvara? Javi mi se, jesli ti to? Ančice moja!... - i pohrli k njoj. - Ivica! Ivica! Ivica! - ciknu i vrissnu, zajeca i proplače ona... - Ja sam, Ivica, ja! Oh, tako je htjela sveta bogorodica, kojoj se ja molim dan i noć, da budeš ti danas spasitelj moj!... Ivica... Ivica - šaputaše djevojče zamrlim glasićem, privinuvši se uz pobjednika.“

Kovačić, A., *U registraturi*, 1964, s. 367

Příloha 15

„Ta okrivot će me da sam živoga anđelka skinula i ukrala negdje s oltara... Oh, ne polazim ja zaman tako često sve naše crkve i kapelice! - radovaše se stara. - Ljiljan, ljiljan, bijeli, snježni ljiljan koji još nikada ne tače ljudska pogana ruka!“

Kovačić, A., *U registraturi*, 1964, s. 355

Příloha 16

„Ipak je Laura majstorka! Oh! Laura!...Laura!“

Kovačić, A., *U registraturi*, 1964, s. 394

Hranice ženské svobody

žena u Tomiće

Příloha 1

„Otac se niti ne veseli ženskomu čedu kad mu se rodi, jer ono je stvoreno za harem, ne za svijet. Uarem se rodi, u njem živi, u njem umire, strana svijetu, vječna ropkinja tudje volje.“

Tomić, J. E., *Zmaj od Bosne*, 1973, s. 15

Příloha 2

„Mejri ima oko osamnaest godina, a krasna je da je se ne mogu dva oka sita nagledati. Lica je bijela poput bijele ruže, ustašca kao da su joj dukatom mjerena, a svježa su i crvena kao

zrela, neubrana jagoda. Crnu kosu je nehajno unatrag priečešljala i splela u dvije gojne pletenice koje joj padaju niz ramena. Odjevena je sva u crveno. Ima na sebi široke dimlje od crvene svile, a kaftančić je od crvene kadife, iskiićen zlatnim vezom i biserom. Ispod kaftana bjelasa se košuljica od fine čipkalije, iz koje se dižu puna bijela kao snijeg njedra na kojima se sjaje djerdan od tri niza žutih dukata.“

Tomić, J. E., *Zmaj od Bosne*, 1973, s. 4

Příloha 3

„Na, ubij me! - reče Mejra, koraknuv naprijed. - Bolje je da poginem i sa mnom plod koji od tebe nosim.“

Tomić, J. E., *Zmaj od Bosne*, 1973, s. 25

Rozbor románu Melita

Příloha 1

„U ženskom društvu, među svojim vršnjakinjama, bijaše Melita gospodujuće lice. Sve su osjećale premoć njezina duha i neobične sile u saobraćaju kojom je po svojoj volji privlačila i odbijala osobe.“

Tomić, J. E., *Melita*, 1994, s. 47

Příloha 2

„Sirota Ljubica! Ona nije slutila da je guju pritiskala na svoje grudi. No tko bi mogao što takvo i pomisliti gledajući i slušajući Melitu? Glumila je majstorski, da se nije moglo bolje.“

Tomić, J. E., *Melita*, 1994, s. 176

Příloha 3

„Obje djevojke spadale su u ono bogomoljačko društvo otmjenih zagrebačkih gospoda koje s velikim molitvenicima u ruci marljivo polaze svibanjsku marijansku pobožnost, a poslije se žure u »club lascive« gdje su se onda s nasladom čitale Casanova pustolovine ili Prévostove Pariškinje.“

Tomić, J. E., *Melita*, 1994, s. 46

Příloha 4

„Miran, sretan porodični život, [...] nije joj se nimalo sviđao. U takvu životu ona bi iščeznula za šire krugove, za svijet, a ona baš hoće da živi u svijetu i za svijet. Ali tomu se hoće slobode, a ljubav je ropstvo. Ona će da bude slobodna, živjet će po svojoj volji, bez stege [...] treba za to naći muža prilagodljiva [...] Ne bude li iz početka takav, ona će ga već učiniti mekšim i sebi podložnim. Pa ako joj to ipak ne bi pošlo za rukom – ona će se s njim rastati, na kraće ili

duže vrijeme, pa makar i zauvijek.... Što zato? Tko da u sadašnjem vijeku još mari za predsude o braku? Osobna je sloboda idol komu se ona jedinomu klanja!“

Tomić, J. E., *Melita*, 1994, s. 30

Příloha 5

„Meni ne prija takav brak... Moj ideal je brak bez ljubavi, ali slobodan... Je li me razumiješ?“

Tomić, J. E., *Melita*, 1994, s. 32

Příloha 6

„Melita je kucajućim srcem dočekala Rudnića, ne možda zato jer je za nj što osjećala - o tom nije moglo biti ni govora - već stoga jer se je spremala na manevr koji je mogao da bude sudbonosan po njezinu budućnost. [...] Ona je odmah primijetila svojim pronicavim duhom da ima posla sa samosvjesnim, dapače ponosnim novčarom, koji tvrdo vjeruje u svemoć novca i prema tomu se vlada. Melita je odlučila da će tomu njegovu ponosu dati ustuka ponosom koji se ne da naučiti nego leži u modroj krvi. [...] O, to je ona dobro umjela, a ovaj put je tu taktiku izvela tolikom vještina da je bila sama sobom zadovoljna.“

Tomić, J. E., *Melita*, 1994, s. 48

Příloha 7

„Ona je jedva čekala da se riješi toga dosadnoga »gnijezda«, kako je nazivala Orlovac, i da poleti u bijeli, veliki svijet kamo ju je srce neodoljivo vuklo.“

Tomić, J. E., *Melita*, 1994, s. 167

Příloha 8

„- Varaš se, meni je puno stalo do njegove ljubavi... Ona je za me glavnica kojučuvam i uvećavam svojim načinom.

- Ja ne razumijem taj tvoj način.

- Odbijam i privlačim po volji... To je moja metoda uz koju ću ga uvijek držav u svojoj vlasti.

- Samo da se ne prevariš.

- Ne boj se! Poznam ja muškarce u dušu!

- U tebi je nešto sotonskoga, moja draga!

- Melita sam i - ništa drugo!“

Tomić, J. E., *Melita*, 1994, s. 163

Příloha 9

„Ona ne bijaše po naravi putena kova, niti je u njoj bio najmoćniji osjećaj sklonosti naprama muškoj glavi kao u mnogim drugim ženskim. Taština i ponos bijahu glavna joj svojstva. Ona

je Alfreda doduše ljubila, ali da je nisu radi njega onako bolno uvrijedili, tko zna da li bi ona za njim tako čeznula. Njezina ljubav prema njemu hranila se najviše tom uvrijedenom njezinom taštinom i ponosom.“

Tomić, J. E., *Melita*, 1994, s. 178

Příloha 10

„Istina je bila da Melita svoga čeda ni vidjela nije, da ga dapače nije poželjela ni vidjeti. Štoviše, ona je zahtijevala da se to »derište« što dalje premjesti, samo da ne čuje njegov glas o kom joj se činilo da vrlo sjeća na glas svoga oca“

Tomić, J. E., *Melita*, 1994, s. 158

Příloha 11

„Branimir je najveći dio dana bavio se oko svoga čeda. Da mu se samo ništa ne dogodi i da bude posve siguran, on je dao svoj kabinet i svoju spavaču sobu urediti tik uz sobe gdje je bilo smješteno dijete s dojiljom i sobericom kojima je bilo dan i noć na brizi. [...] svaki put kada bi dijete zaplakalo, bilo danju, ili noću, stvorio se kod zipke da vidi nije li mu šta. On je bio prisutan kada su dijete kupali i kad su ga oblačili. To su mu bili najslađi časovi u kojima je bio blažen i sretan, a ta sreća bila bi potpuna da je samo ona drugačija.“

Tomić, J. E., *Melita*, 1994, s. 158–9

Příloha 12

„A Ljubica - zače sada Alfred razmišljati o strininoj odabranici. - Ljepušna je, tko da taji; čista joj je duša kao u andela; nježna je i skromna kao poljski cvijet, prava ljubica. Palo mu na pamet kako mu je ljubezno a čisto pogledala u oči kad ju je pri svom dolasku u Borkovec poljubio u čelo. Nema sumnje: ona će mu biti dobra, vjerna žena.“

Tomić, J. E., *Melita*, 1994, s. 20

Příloha 13

„Činila mu se kao krivi dragulj i cvijet bez mirisa. Njegovo srce naginjalo je odsele sve više Ljubici: mirna, ali trajna ljubav naprama svojoj lijepoj i čestitoj ženici uvriježila mu se napokon u srce, a ona je u toj ljubavi svoga muža našla najveću sreću svoga života.“

Tomić, J. E., *Melita*, 1994, s. 231

Příloha 14

„Mjesec dana poslije toga razgovora dobije Branimir list od grofa gdje mu javlja da je Melita sišla s uma. Neprestana uzbudjenost, ljubovanja, sekt i orgijske, besnene noći bijahu uzrokom da je u ujedanput počela mahnitati. Nije preostalo ino nego je otpraviti u ludnicu. Psihijatri izjavljuju da je njezino stanje neizlječivo.“

Tomić, J. E., *Melita*, 1994, s. 232

Žena zůstane ženou - paradox veřejného a soukomého

Biografie Dragojly Jarnevićové

Příloha 1

„Upisujući se u „muški“ diskurs i prihvačajući dostupne žanrove i teme, ona je zapravo pravi primjer spisateljice, koja se barem kad je riječ o javnom djelovanju – svaralaštvo, prilagođava kulturnim uzusima svog vremena.“

Protrka, M., *Stvaranje književne nacije*, 2008, s. 240

Příloha 2

„Dragoja Jarnević počela je književnim radom u pretežno nepismenoj [...] sredini koja će zadugo smatrati da je status književnika, pisca, "prirodno" prikladan samo za muškarca, dok je za ženu "prirodno" da se ne miješa u društvene, "muške" poslove.“

Zečević, D., *Dragoja Jarnević*. Zagreb, 1985, s. 10

Analýza Deníku

Příloha 1

„...za korist iz njega crpsti i ovu upotrebiti na podporu udovah i sirotah učiteljskih
Jarnević, D., *Dnevnik*, 2000, s. 10

Příloha 2

„Ja osjećam da mi je djelokrug tjesan, i da me nezadovoljava igla i kuvinja.“

Jarnević, D., *Dnevnik*, 2000, s. 113

Příloha 3

„Pa da se ja važem na ovakova kakova surovnjaka, da mu postanem ženom, robkinjom? Ja koja sam danomice nastojala da se usavršim u svakoj struci, što na ženu spada, koja sam vrstna bila neodvisan od muža život si stvoriti, ja da idem samo zato zamuž da budem ženom!? [...] Puki novac, časti ili kakovi ini obziri nikada me nisu mogli nagoniti na udaju“

Jarnević, D., *Dnevnik*, 2000, s. 11

Příloha 4

„Moje sve imanje sastoji se u mojemu znanju, i ako ovo nitko za svoju korist porabiti neće htjeti, niti meni koristiti nemože, i ja ostanem bez svake pomoći i podpore.“

Jarnević, D., *Dnevnik*, 2000, s. 214

Příloha 5

„Od svibnja već plazi moj roman „Dva pira“ u „Domb.“ ali Deželić nije ništa odgovorio na moje pogodbeno pismo. Svakako je uvjet primio, čim izdaje roman.“

Jarnević, D., *Dnevnik*, 2000, s. 451

Příloha 6

„Momče je ubogo [...] da ga podpomognem; s toga još više, znam bo da se žrtvuje mojemu zahtevanju; a jedno požertvovanje iztražuje drugo i tako moram njegovoj ljubavi moje novce žrtvovati.“ (

Jarnević, D., *Dnevnik*, 2000, s.524–525

Příloha 7

„U majke utrobi već sgriešila i zato već patim 38 godinah...Oh zemljo zašto se ne otvorиш i progutaš me, da mi nebi niti traga niti glasa! .“

Jarnević, D., *Dnevnik*, 2000, s. 389

Příloha 8

„Ja komunicira samo sa sobom da bi nadomjestilo nedostatak komunikacije u društvu i svoju izmještenost iz građanski urednog i uređenog društva“.

Zlatar, A., Konstrukcija privatnosti: prostor teksta. *Kolo*, XI/2001., č. 2, s. 214

Příloha 9

„Poslednji dan jedne opet minule godine. Jedna za drugom utaplja se u viečnom moru vremena , i život ljudski bježi u nepovrat. I moj život bježi a da od njega neznam drugo od nevolje.“

Jarnević, D., *Dnevnik*, 2000, s. 54

Příloha 10

„Što i kako si izabere tako i ima.“

Jarnević, D., *Dnevnik*, 2000, s. 735

Hranice ženské svobody

Žena u Novaka

Příloha 1

„...iznad svih u romanu strši magistralni lik Lucije Stipančić, najprodubljeniji i najsloženiji lik čitave hrvatske književnosti 19. stoljeća.“

Nemec, K., *Povijest hrvatskoga romana: od početka do kraja 19. stoljeća*, s. 231

Příloha 2

„U tom nizu žrtava, jedina čista i nevina, prava Novakova Ofelija -Jurjeva sestra Lucija, možda je najuspjeliji lik Novakov. Ona se jedina usuđuje suprotstaviti despotizmu zaslijepljenog oca, ona pokazuje majci u kakvom je mraku provela svoj vijek, ona prozire Jurjevo nepoštenje, ona se bori za ljubav, za mladost, za svoje pravo na život. Što u toj borbi podliježe, to njen pothvat čini još humanijim, njen lik još poetičnijim, njen protest sadržajnijim. Lucijin lik značajan je i zato jer je Novak 'pogazio' obzire, usudio se da obradi 'sklisku' temu, stao na stranu Lucije i rehabilitirao njenu čistu, predanu, prevarenu ljubav. Trebalо je u ono doba imati smjelosti za to. Poslušavši glas poezije, Novak je tu smjelost smogao i stvorio nježan, ustreptao lik djevojke koja svoj prvi dodir sa životom plaća smrću.“

Franeš, I., *Povijest hrvatske književnosti*, 1987, s. 204

Příloha 3

„Lucija je istodobno simbol žerve i bunda, a njezina moralna čistoća raste s poniženjima i uvredama kojima je izložena [...] Njezina sudbina i sudbina ostalih članova obitelji Stipančić razotkriva zapravo naličje građanskog morala i patrijarhalnog odgoja.“

Nemec, K., *Povijest hrvatskoga romana: od početka do kraja 19. stoljeća*, s. 232

Rozbor románu Poslední Stipančícové:

Příloha 1

„...njezin bijeli, fini, gotovo prozirni ten slabašnoga lica s ozbiljnim tamnosmeđim očima sjeća na petnaestogodišnje ili šesnaestogodišnje djevojčice što je jučer ostavilo zatvor kakvog strogog ženskoga instituta.“

Novak, V., *Posljednji Stipančići*, 1960, s. 2

Příloha 2

„Ah, ta mati koja ne umije već ništa - baš ništa nego da preporuča ustrpljivost!... A da ona zna kako gdjekada dođe nešto da razbije prsi, da provali bijesno iz izmučenih moždana [...] To zatomljivanje vlastite si duše stoji je gdjekada nevjerojatnih muka i prijegora, ali ona još smaže odnekuda snage; pogleda k raspetom Isusu i moli i sili se da razumije svoju molitvu, i to je smiri. Ono plamenasto rumenilo što joj se bilo stalo naglo zalijevati licem, iščeznulo je i sada lagano, i oči joj poprimile opet svoj ponekad uzvišen izraz blage mukotrpnosti.“

Novak, V., *Posljednji Stipančići*, 1960, s. 3

Příloha 3

„Kad je Luciji bilo šest godina, dozvoli otac da smije i ona sjediti za obiteljskim stolom. To je bila velika radost za Valpurgu [...] - Bože moj, zašto smo mi ženske na svijetu? Eto, sva briga očeva ide sina, a ova sirotica kao da i nije naše dijete.“

Novak, V., *Posljednji Stipančići*, 1960, s. 26

Příloha 4

„Domaći život u Stipančićevoj kući bio je uređen - što se ticalo prava i dužnosti muškaraca i ženskih - na način orijentalaca: Valpurga i Lucija osjećale su se napram Veroniki i drugoj mlađoj služavki u toliko odličnjem položaju što su sa Stipančićem i Jurjem sjedile kod istoga stola. Bilo je to po duhu onoga doba, a lako će biti da je na takovu podređenost žene djelovao i doticaj naših ljudi s Turcima kroz duga vremena. Ta je podređenost žene dobila izrazitije lice u Stipančićevoj kući i kroz druge prilike.“

Novak, V., *Posljednji Stipančići*, 1960, s. 24–5

Příloha 5

„... prodaj i krevet ispod sebe, da dovrši nauke.“

Novak, V., *Posljednji Stipančići*, 1960, s. 40

Příloha 6

„Zato je Lucija rasla uz majku jednako kao za prvih dana svoga djetinjstva. Za njezin uzgoj nije otac ni pitao, nijesu mu dapače bila u volji ni njezina poznanstva s nekim vršnjakinjama iz odličnih obitelji [...] On bi tada dokazivao da se od žene ne može više zahtijevati nego da bude dobra domaćica i vjerna supruga koja umije razumjeti svoga muža i tako mu ugoditi.“

Novak, V., *Posljednji Stipančići*, 1960, s. 29

Příloha 7

„Valpurgi je pako najstrože naložio neka pazi da se ne bi Lucija bavila čitanjem romana. - Ženske to ne umiju čitati - reče joj on - kako valja; uvrte si, osobito ovako mlade, koješta u glavu što ne može biti, a često je takav roman nerazboritoj mladosti prvi korak u moralnu propast.

Novak, V., *Posljednji Stipančići*, 1960, s. 29

Příloha 8

„Zar mi je bio otac kakvi su drugi očevi svojim kćerima? Odgojili ste me ovdje kao u tamnici, a sad da ne smijem ni čitati? Ako sam ženska, imam i ja zdravoga razuma da shvaćam svijet, i srce koje mi kaže da ima drugačijega života nego je ovaj što ga ja živim. Ta ja već nijesam dijete! Bratu sve... a meni baš ništa! Zar smo u Turskoj?“

Novak, V., *Posljednji Stipančići*, 1960, s. 55

Příloha 9

„Mlada Valpurga nije polazila za Antu iz ljubavi, a nije joj on bio ni odvratan [...] Ju naručaj Antin dovelo ju je njezino nepoznavanje svijeta. Zapt, gotovo na istočnjačku strogi ondašnji odgoj ženske djece držao ju sve do te dobe daleko od svijeta.“

Novak, V., *Posljednji Stipančići*, 1960, s. 13

Příloha 10

„Jedva se mogla pokazati izvan njegova društva, ni u crkvu nije išla sama; on bi je tamo pratio noseći joj dragocjeni molitvenik, a kod službe božje stajao bi tri koraka iza nje ne snimajući zaljubljenih očiju sa svježe puti što je mirisala slatkim zadahom mladosti njezinoga netaknutoga djetinjega bića. Pošlo mu je tako za rukom te je krug njezinih misli i osjećaja ispunio potpuno samim sobom. Za Valpurgu nije bilo čovjeka koji bi mogao biti umniji, iskusniji i bolji od njezinoga muža. „

Novak, V., *Posljednji Stipančići*, 1960, s. 13–14

Příloha 11

„...bila je sretna i Valpurga, jer onoga što joj nije moglo ili smjelo biti nije dospjela nikada ni da poželi.“

Novak, V., *Posljednji Stipančići*, 1960, s. 14

Žena pohledem mizogynie

Žena u Krležy

Příloha 1

„...svevremensko središte erotskih [...] i životnih interesa ljudskog roda.“

Hećimović, B., *Dani hvarskog kazališta*, Split, 1986, s. 184

Příloha 2

„imam otrova za čitavu žensku rasu“

Krleža, M., *Adam i Eva*, 2002, s. 225

Příloha 3

“Žene su otrovno klupko sasvim mračnog ribljeg sebeljublja, kada ljube, one uzimaju muško pod svoj monopol, muško je samo njihovo privatno muško, ono pripadá isključivo samo njima, a kada su majke, okrutne su kao kuje spram tuđe vižladi, njihovo vlastito kopile, to je kvintesencija svemira, a ostale žene, koje nemaju tih ribljih svojstava, ove primitivne ženke smatraju bludnicama. Kao ženke bogomoljke, one nemaju druge ideje nego da progutaju svoga mužjaka i sve oko sebe što nije porod njihove utrobe.“

Malinar, A., Krleža – panorama pogleda, pojava i pojmove, 1975, s. 498

Rozbor románu Návrat Filipa Latinovicze

Příloha 1

„žene su za Filipa Freudov „tamni kontinent.““

OraićTolić, D., *Muška moderna i ženska postmoderna*, Zagreb, 2005, s. 112

Příloha 2

„Sve su kurve, od majke do ljubavnice Bobočke.““

OraićTolić, D., *Muška moderna i ženska postmoderna*, Zagreb, 2005, s. 112

Žena jako společenská funkce, androgyn a partyzánka

Příloha 1

„Evo, dok nam je tu drug Vlado, te mi stariji izvježbat bi mogli ovu mlađariju! A omladinke nek krade ka' i do sada [...] ko će orat, ko građu za bajte tesat, ko vojsku prat i ranit?““

Barković, J., *Sinovi slobode*, Zagreb, 1948, s. 17

Příloha 2

„Držeći se za ruke kao djeca, osjećali su, da njihova ljubav ne ruši ni trunak njihove komunističke aktivnosti, i to ih je ispunjavalo srećom, čistom, i sveobuhvatnom bez sjene i mrlja““

Barković, J., *Sinovi slobode*, Zagreb, 1948, s. 32

Příloha 3

„...kažem u ratu ste vi djevojke bile vrijedne jer se drugačije nije moglo a sad ste vrijedne, da se pokažete, kakava će koja bit domaćica.““

Barković, J., *Sinovi slobode*, Zagreb, 1948, s. 249

Křehká nit ženské kultury

Žena u Vrkljanové

Příloha 1

„Djevojački odgoj. Pratila sam majku u kozmetički salon [...] pratila sam je k frizeru [...] Izabrana kao partnerica kućanice, gledala sam u iste izloge. Usprkos tome, i zapravo nelogično sve češće biram stranu neurotičnog oca. On je značio onaj drugi, smisaoni život napolju, znanje, knjige, razgovore.““

Vrkljan, I., *O biografiji: svila, škare, marina*, Zagreb, 1987, s. 23

Příloha 2

„Moja majka sjedi u jednoj sobi na 4. katu u Zagrebu i ne može izreći svoju tjeskobu. Moje sestre borave udaljene jedna od druge u svojim kuhinjama.““

Vrkljan, I., *O biografiji: svila, škare, marina*, Zagreb, 1987, s. 9

Analýza románu Marina neboli o biografii

Příloha 1

„...tragična biografija ruske pjesnikinje Marine Cvetajeve postaje mjestom simbolične provjere Irenina vlastita egzistencijalnog projekta [...] o empatiji, o duhovnom srodstvu, o kongruenciji „dubinskih struktura“ ličnosti.“

Nemec, K., *Povijest hrvatskog romana od 1945. do 2000. godine*, Zagreb, 2003, s. 348

Příloha 2

„Čeznem za Marinom [...] Gubitak koji osjećam, jedan od razloga pisanja? Moje sjećanje: lijevak koji se sužuje [...] Da li se već smrzavam kao Dora, mlada glumica koja više ne napušta sobu? Dora, Marina i ja.“

Vrkljan, I., *O biografiji: svila, škare, marina*, Zagreb, 1987, s. 173–174

Příloha 3

„Funkcionirala sam kao lutka za navijanje, nikakvih drugih ponuda nije bilo... Moj otec bi podignuo obrvu i odmah suze u očima mame i sestara. „

Vrkljan, I., *O biografiji: svila, škare, marina*, Zagreb, 1989, s. 188

Příloha 4

„Obiteljski stol kao mit jednog društva. Jedaća soba. Zbog toga moje strasna ljubav za kinhinje mojih prijatelja, za sve kuhinjske stolove za kojima će kasaje smjeti jesti.“

Vrkljan, I., *O biografiji: svila, škare, marina*, Zagreb, 1989, s. 189

Příloha 5

„Prošlost živi u nama bez kronologije. Sve ke istovremeno tu, i sve boje, svi osjećaji. [...] Svaka knjiga o životu mogla bi teći paralelno, u kolonama, mogla bi izražavati cjelinu da nismo odgojeni u vjeri u redoslijed, vjeri u hijerarhije. Važno, nevažno. Početak, kraj. [...] tko će razbiti sat i tako nas oslobođiti vremena?“

Vrkljan, I., *O biografiji: svila, škare, marina*, Zagreb, 1987, s. 219

Příloha 6

„ono što će ostati su tinta i papir“

Vrkljan, I., *O biografiji: svila, škare, marina*, Zagreb, 1987, s. 232

Příloha 7

„Lakih je koraka dosegla slobodu da više ništa ne mora. Ne mora jesti, razgovarati, kuhati,igrati, da ništa više ne mora kad ionako ništa ne postoji.“

Vrkljan, I., *O biografiji: svila, škare, marina*, Zagreb, 1987, s. 210

Příloha 8

„Fotografije iz djetinstva, psima, obiteljske uspomene. [...] biografija kao nešto što se razvija znači istovremeno i oslobođenje. Oslobođenje pred onim strašnim: to je tako bilo.“

Vrkljan, I., *O biografiji: svila, škare, marina*, Zagreb, 1987, s. 185

Touha, která pohlcuje

Žena u Drakulićové

Příloha 1

„Mi nemamo tijelo, mi jesmo tijelo“

Drakulić, S., *Sabrani romani*, Zagreb 2003, s. 174

Příloha 2

„Uložak među nogama već je posve natopljen i znam da uoliko nešto ne učinim, krv će procuriti najprije na spavaćicu, zatim na plahtu, na madrac, na pod [...] Tijelo, kao prokletstvo.“

Drakulić, S., *Sabrani romani*, Zagreb 2003, s. 195–196

Rozbor románu Božský hlad

Příloha 1

„Dodir kože nosila sam u ruci sve do vrha stepeništa.“

Drakulić, S., *Sabrani romani*, Zagreb 2003, s. 297

Příloha 2

„Zidovi koje smo podizali prema vani, bile su sve viši i viši.“

Drakulić, S., *Sabrani romani*, Zagreb 2003, s. 324

Příloha 3

„...vidjela sam jasno njegovo tijelo [...] što je već bilo pohranjeno u mojim dlanovima, u koži, u jeziku.“

Drakulić, S., *Sabrani romani*, Zagreb 2003, s. 320

Příloha 4

„Nejgovo lice bi djelovalo prazno, poput nestvarno lijepo maske, da nije bilo punih, senzualnih usana koje su mu davale iraz tvrdoće, odlučnosti, možda okrutnosti.“

Drakulić, S., *Sabrani romani*, Zagreb 2003, s. 309

Příloha 5

„Bio je moj, bili smo jedno.“

Drakulić, S., *Sabrani romani*, Zagreb 2003, s. 458

Příloha 6

„Novost je (i) u tome što „iniciativu“ u „opasnoj vezi“ preuzima žudeći ženski subjekt, pa neki kritičari smatraju da je u osnovi Terezina „pothvata“ radikalno feministička teza o ženskoj genericnoj superiornosti.“

Nemec, K., *Povijest hrvatskog romana od 1945. do 2000. godine*, Zagreb, 2003, s. 354

Příloha 7

„...bila sam potpuno svjesna da je to ozbiljan trenutak, trenutak prekročenja tabua.“

Drakulić, S., *Sabrani romani*, Zagreb 2003, s. 440

Hořkost ztráty vlastní identity

Žena Ugrešićové

Příloha 1

„U romanu [...] sve je izmišljeno: pri povjedačica, njezina priča, situacije i likovi. Čak ni mjesto događanja, Amsterdam, nije suviše storno.“

Ugrešić, D., *Ministarstvo boli*, Zagreb, 2004, s. 1

Příloha 2

„Žene su za razliku od muškaraca bile nevidljive. One su, negdje iz pozadine, gurale život naprijed [...] kao svakodnevni zadatak. Muškarci kao da nisu imali zadatka, izbjeglištvo su doživljavali kao vlastiti, težak invalidet“

Ugrešić, D., *Ministarstvo boli*, Zagreb, 2004, s. 26

Rozbor románu Ministerstvo bolestí

Příloha 1

„...apsurd se umnožavao i kuća se rušila. Od mene se očekivalo da u gomili ruševina nađem neki prolaz i krenem.“

Ugrešić, D., *Ministarstvo boli*, Zagreb, 2004, s. 54

Příloha 2

„One bivše Jugoslavije zemlje u kojoj se se rodili iz koje su došli, nije više bilo. Problem su rješavali snalazeći se posvojnom zamjenicom naš [...] Ime za jezik kojim su govorili, ukoliko se nije radilo o slovenskom, makedonskom ili albanskom, bio je naški. Ponekad i naš.“

Ugrešić, D., *Ministarstvo boli*, Zagreb, 2004, s. 38

Příloha 3

„U vlakovima, na železničkim postajama savladala sam jezik ljudske samoće.“

Ugrešić, D., *Ministarstvo boli*, Zagreb, 2004, s. 39

Příloha 4

„Ovdje sam okružena holandskim, a sporazumijevam se na engleskom, svoj materinski jezik često doživljama kao tuđi.“

Ugrešić, D., *Ministarstvo boli*, Zagreb, 2004, s. 10.

Příloha 5

„Hodala sam zagrebačkim ulicama [...] koračala sam oprezno, držeći se fasada. Sve mi se činilo sivim i oronulim, ponekad mojim, ponekad tuđim, ponekad bivšim.“

Ugrešić, D., *Ministarstvo boli*, Zagreb, 2004, s. 127

Příloha 6

„Da, došla sam „doma“. [...] „Doma“ više nije bilo doma. Ostala je mama. Nije bilo Gorana, ni prijatelja, mnogi su se razišli po svijetu. Ti koji su ostali više nisu bili prijatelji. Dogodilo se to samo od sebe, ne mojom voljom, i ne njihovom.“

Ugrešić, D., *Ministarstvo boli*, Zagreb, 2004, s. 112

Příloha 7

„Mislila sam o mami. Mislila sam o tome kako je branila svoj teritorij. Bilo je najvažnije da se popravi mrlja na kupaoničkom stropu, da slavine ne cure, da zavjesu budu čiste, da život uredno teče, kao što je i tekao.

Ugrešić, D., *Ministarstvo boli*, Zagreb, 2004, s. 126

Příloha 8

„S odlaskom ne mijenja se samo prostor, nego i vrijeme, unutrašnjě vrijeme U ovom Zagrebu teče mnogo brže od vašeg unutrašnjeg vremena [...] Vi ste se zaglavili...“

Ugrešić, D., *Ministarstvo boli*, Zagreb, 2004, s. 129

Seznam zkratek

apod.	a podobné
atd.	a tak dále
cd.	citováno dříve
č.	číslo
čas.	časopis
ed.	editor
eds.	editoři
HAZU	Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti
jm.	jméno
JNA	Jugoslavenska narodna armija
kol.	kolektiv
mj.	mimo jiné
např.	například
NIN	Nedeljne informativne novine
NK	Národní knihovna
orig.	originál
přel. D. V.	přeložila Dajana Vasiljevićová
překl.	překlad
r.	roku
s.	strana
sado-maso	sadisticko - masochistický
srov.	srovnej
t.j.	to jest
tzv.	takzvaných

USA	United States of America
vl.	vlastní

© Bc. Dajana Vasiljevićová